

ЖУРНАЛ ВИЗНАНО ПЕРЕМОЖЦЕМ КОНКУРСУ «СВІТОЧ ПРИДНІПРОВ'Я»

ВСЕУКРАЇНСЬКИЙ ЩОМІСЯЧНИК

ВИХОДИТЬ З ЛИПНЯ 1991 р.

БОРИСФЕН

2011 рік

№ 8 (242)

ЛІТЕРАТУРНО-МИСТЕЦЬКИЙ, ПУБЛІЦИСТИЧНИЙ
ТА НАУКОВО-ПОПУЛЯРНИЙ ЩОМІСЯЧНИК

«Українські дні» — так називається традиційний етнічний фестиваль нашої громади в американському Чикаго. Цього року він був присвячений 20-й річниці незалежності України. Святковий захід порадував його учасників та гостей піднесенням настроєм, талановитою концертною програмою та різноманітними розвагами, а на додачу ще й стравами української національної кухні. Як і завжди цього разу організатором фестивалю виступив Український Конгресовий Комітет Америки (відділ штату Ілліной). Докладніше про перебіг подій на святковій імпрезі «Українські дні — 2011» читайте в дописі **Фіделя СУХОНОСА** «І знову я в Америці» на стор. 32 цього номеру.

На світлині **Володимира ТЮНА** вітальну промову на відкритті фестивалю проголошує голова УККА відділу штату Ілліной доктор **Олесь СТРІЛЬЧУК**.

В ОТТАВІ ВІДКРИЛИ ПАМ'ЯТНИК Т. ШЕВЧЕНКОВІ

У березні 2011 року минуло 150 років від дня смерті Тараса Шевченка — найбільшого українського поета, мистця-малювача та незрівняного борця за волю свого народу і за вселюдські ідеали братерства та волі. Українці виправдано називають його своїм національним пророком і творцем нового національного світогляду, з якого виросло новочасне українство.

Слова Шевченкового «Заповіту», адресовані до всіх «живих і мертвих, і ненароджених земляків» —

Поховайте та вставайте,
Кайдани порвіте,
І вражою злою кров'ю
Волю окропіте!

не забувалися ні в Україні, ні на чужині. Вони і тепер дуже актуальні. Не забували їх українські піонери за океаном і не забувають їх їхні нащадки. Це ж бо вони спорудили пам'ятник Кобзареві перед Парламентом Манітоби у Вінніпезі у століття від дня смерті Поета в 1961 році, а в 150-ліття від дня народження Великого Сина України, в 1964 р. при стотисячному здвизі українців відбулося величаве відкриття пам'ятника Т. Шевченкові в столиці Сполучених Штатів Америки.

Канадська столиця досі не мала пам'ятника Т. Шевченкові. Однак, 26-го червня 2011 року в Оттаві відбулося історичне відкриття пам'ятника нашому Кобзареві до 200-ліття від дня народження Поета та 150-ліття від дня його смерті. Канадські українці здали черговий іспит, а саме: у 120-річчя свого поселення на канадській землі, в 144-ту річницю Незалежності Канади та в переддень святкувань двадцятої річниці Незалежності України. Вони подбали про те, щоб пам'ятник був гідним Тараса Шевченка, гідним столиці Канади та нашого національного імені. Тепер канадські українці можуть пишатися своїм новим успіхом.

Площу під пам'ятник Шевченкові подарувала парафія Українського Католицького Собору в Оттаві, в приміщеннях якого знаходили гостинне прийняття учасники відкриття пам'ятника Т. Шевченкові. Парохом Собору є о. Кирило Микитюк, ЧСВВ. Як підкреслював у своєму слові голова цього величавого

проєкту Орест Дубас, «з відкриттям пам'ятника Т. Шевченкові здійснилася мрія понад восьмирічної давності», після якої слідувала велика та наполеглива праця: планування, всякі переговори, збирання необхідних фондів і всякі інші турботи та обов'язки. Досі на пам'ятник зібрано від українців Канади 296,670.00 доларів. Головними фундаторами пам'ятника були: Канадське Товариство «Просвіта», Фундація Темертея, Фундація «Будучність» і Шевченківська Фундація.

Комітет Будови Пам'ятника Шевченкові співпрацював з Посольством України в Канаді, Конгресом Українців Канади, Фундацією Тараса Шевченка, з Кредитною Спілкою «Будучність», а відтак узгоднював програму відкриття монумента з Посольством України в Оттаві. Чи не саме

тому ведучими програмою відкриття були Посол України в Канаді Ігор Осташ і голова Комітету Міжнародних Справ (і міжнародної торгівлі) Сенату Парламенту Канади Рейнер Андрейчук. Ця подія дала унікальну можливість не тільки зміцнити українську спільноту в Канаді, але й зміцнити зв'язки цієї спільноти з вільною Українською Державою, про яку мріяв Великий Тарас Шевченко. Ця подія залишила позитивний відбиток на культурному полотні Оттави та Канади в цілому.

Свідками відкриття пам'ятника було понад тисяча сто українців, які приїхали з різних провінцій Канади з керівниками своїх провідних громадських організацій, таких як: Конгрес Українців Канади — Павло Грод, Ліга Українців Канади — Орест Стеців, Українсько-Канадська Шевченківська Фундація — Андрій Гладішевський, Світова Федера-

ція Українських Жіночих Організацій — Марія Шкамбара та інші, які вітали учасників відкриття пам'ятника. Між присутніми були представники федерального та провінційних урядів Канади та члени офіційної делегації з України: заступник голови Верховної Ради Микола Томенко, депутат Верховної Ради Євген Суслів, посажник (мер) міста Канів Віктор Ніколенко та його заступник Анатолій Леонтєв. Гостей представляли ведучі програмою відкриття монумента.

Від імені міністра закордонних справ Канади Дж. Бейрда виступив депутат правлячої Консервативної Партії Канади Тед Опіц. Він привітав учасників церемонії зі святкуванням 120-ої річниці поселення українців у Канаді і наголосив на внеску канадців українського роду в розбудову Канади. Опіц привітав українців також з 15-ою річницею

Конституції та з 20-ю річницею Незалежності України, яку Канада визнала першою серед західних країн. Промовець підкреслив бажання Уряду Канади розвивати взаємовигідну співпрацю з Україною і висловив сподівання на успішне завершення українсько-канадських переговорів про вільну торгівлю.

Окремо вітали святочну українську громаду новообраний голова Канадсько-української групи друзи Парламенті Канади Роберт Сопак, член провінційного урміністрер інфраструктури Боб Шареллі від Прем'єра провінції Онтаріо, заступник Прем'єра провінції Саскачеван Кен Кравець, заступник посадика (мера) Оттави Стів Дерош, сенатор Рейнер Андрейчук та інші члени Парламенту Канади. На відкритті пам'ятника Т. Шевченкові були присутні також керівники багатьох дипломатичних установ, акредитованих в Оттаві.

Присутні з особливою увагою слідували за виступом представників України — Посла Ігоря Осташа та заступника Голови Верховної Ради Миколи Томенка, який вітав українців Канади від імені Верховної Ради України та вказав на велич Шевченка в Українському Народі. Нав'язуючи до слів Кобзаря, м.ін. відмітив, що «мусимо жити на нашій не своїй землі», але висловив сподівання на краще майбутнє України. Мусимо бути перш за все українцями, а відтак членами партій, — сказав. Така порада відноситься не лише до діаспори, але й перш усього до України, до народних депутатів і всього панівного проводу.

Саме турбота про долю України прозвучала у словах Голови Конгресу Українців Канади Павла Грода, який згадав про політичні репресії в Україні та м.ін. сказав: «Як канадці, ми прислуховуємось до закликів Шевченка й уважно спостерігаємо за подіями в Україні та закликаємо підтримувати демократичні здобутки в ній. Конгрес Українців Канади закликає уряд Канади включити відповідні вимоги до переговорів Канади з Україною про вільну торгівлю, які б гарантували захист людських прав, дотримання закону права та демократії в Україні».

Програма відкриття пам'ятника Т. Шевченкові була двомовна — українська і англійська, а деякі промови перекладались англійською мовою.

Після виконання національних гімнів України і Канади, представлення почесних гостей та після їхніх

привітів і промов, українська молодь стягнула з пам'ятника полотно. Цей момент збагатив зворушливий «Заповіт» Т. Шевченка у виконанні Канадської Капели Бандуристів з Торонто під батудою заслуженого артиста України Віктора Мішалова. Під час виконання «Заповіту» публіка стояла. Це тільки в підневільній Україні влада казала людям сидіти, або ще краще зовсім не співати «Як умру, то поховайте».

Перед публікою постала на високому п'єдесталі достойна постать Тараса Шевченка в молодому віці на весь зріст. Шевченко зображений у модному в його часі довгому плащі; задивлений у віддаль. У лівій руці тримає палітру з трьома щітками до малювання. Головний монумент стоїть на гранітному фундаменті разом біля 8,5 метра висоти. Постать Шевченка має три метри висоти і важить 630 кілограмів. На трьох коротших п'єдесталах приміщено мистецькі твори з творчості Поета. На одному видніє ілюстрація до поеми «Гайдамаки» (висота 1,2 метра, вага 156 кг); на другому — Катерина з дитятком — ілюстрація до поеми «Катерина» (висота 1,2 м, вага 163 кг); на третьому — Бандурист (висота 1,2 м, вага 156 кг). Постать Шевченка встановлено на шістьох великих гранітних брилах, що важать біля 5—6 тонн кожна. Ці брили стоять на однометровому фундаменті. На створення фундаменту під пам'ятник зужито біля дев'ять тонн сірого граніту. Автором пам'ятника був славнозвісний скульптор Леонід Молодожанин з Вінніпеґу, — автор пам'ятників Шевченкові у Вашингтоні (США), Буенос-Айресі (Аргентина) та в Прудентополі (Бразилія). Проектувальником і конструктором монумента був видатний архітектор Радослав Жук — почесний член Української Академії Архітектури.

До речі, Леонід Молодожанин помер у 2009 році, тож пам'ятник подарувала Оттаві його вдова — пані Маргарита, яка померла наступного дня після відкриття пам'ятника Шевченкові.

Слідувало посвячення пам'ятника дванадцятьма священиками під проводом Владик Української Православної і Католицької Церков — Андрія і Степана та посадки біля пам'ятника запорізького дуба, в якому взяли участь також члени офіційної делегації з України. Цей дуб ростиме на привезеній землі з Шевченкової могили в Каневі,

що змішалася з вільною та гостинною канадською землею.

Мистецька програма, що слідувала, була дуже гарна, але доволі довга. Її проводив маєстро Сашко Лірник. У концерті взяли участь, окрім Канадської Капели Бандуристів, танцювальний ансамбль «Світанок» з Оттави, хор церкви св. Отця Миколая з Торонто (який співав під час освячення пам'ятника), тріо бандуристок (Олена Гриньків, Надія Полянська й Адріана Туз) з Торонто, дует Надія Колач-Кулинич та Олег Бунча з Торонто, Ірина Завадська — майстер художнього слова з Торонто та сумівський хор «Відпуння» з Монреалю. У мистецькій програмі виступили також запрошені гості з України: народна артистка Ніна Матвієнко та фіналіст конкурсу «Україна має талант» — бандурист Ярослав Джусь. Не можна проминути нагадування Матвієнко про потребу молитви за Україну, мовляв не слід просити все для себе, але й за Батьківщину треба молитись, щоб Господь послав духовну благодать нашому народові. Годиться згадати також зворушливу декламацію Ксені Біланюк «Мені однаково» українською, англійською та французькою мовами.

Цього погідного дня під блакитним небом канадської столиці лунало Шевченкове слово, звучали українська пісня і музика, а багато людей у вишиванках демонструвало любов до своєї культурної спадщини, до Тараса Шевченка, якого сьогодні достойно вшанувала українська спільнота Канади величавим пам'ятником і, за словами Кобзаря, пом'янула незлим тихим словом.

Одначе, Комітет Будови Пам'ятника Шевченкові не позбувся усіх обов'язків і турбот, бо треба ще 50,000 доларів на завершення проекту. Збірка фондів продовжується. З цією метою і подаємо адресу, на яку можна посилати гроші: Orest Dubas, Chair — Taras Shevchenko Monument Committee, 11 York Street, Ottawa (Ontario), Canada K2C 4B6.

Додаткові фото та відео з відкриття пам'ятника можна побачити на вебсайті:

<http://www.infoukes.com/tarasinottawa/>
На світлинці: Загальний вигляд пам'ятника Т. Шевченка, відкритий 26-го червня 2011 року в Оттаві.

■

По справжньому пророче звучить хрестоматійний напис з творчості великого Кобзаря на канадській землі, котрий вкарбований на монументі.

ТАРАС ШЕВЧЕНКО
TARAS SHEVCHENKO
 (1814 - 1861)

*І чужому навчайтесь. -
 Й свого не цурайтесь*

М. Шевченко

Канадська столиця досі не мала пам'ятника Т. Шевченкові. Однак, 26-го червня 2011 року, в Оттаві відбулося історичне відкриття пам'ятника нашому Кобзареві до 200-ліття від дня народження Поета та 150-ліття від дня його смерті. Канадські українці здали черговий іспит, а саме: у 120-річчя свого поселення на канадській землі, в 144-ту річницю Незалежності Канади та в переддень святкувань двадцятої річниці Незалежності України. Вони подбали про те, щоб пам'ятник був гідним Тараса Шевченка, гідним столиці Канади та нашого національного імені. Тепер канадські українці можуть пишатися своїм новим успіхом. Докладніше про цю подію читайте в дописі **Миколи ДУЦЬЯКА «В ОТТАВІ ВІДКРИЛИ ПАМ'ЯТНИК Т. ШЕВЧЕНКОВІ»** на 16 стор. цього номеру.

Під час відкриття пам'ятника до присутніх звернувся посол України в Канаді **Гор ОСТАШ** та канадський сенатор **Рейнер АНДРЕЙЧУК**.

На урочистостях з нагоди відкриття монумента Т. Шевченка виступила славетна Ніна **МАТВИШКО**.

Українське духовенство під час церемонії освячення пам'ятника Т. Шевченка в Оттаві